

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:3024

av Jan Lindholm (MP)

En politik för mer solenergi i den byggda miljön

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en lagstiftning som föreskriver energiaktiva ytmaterial vid nybyggnation och renovering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett ökat systemtänkande för att effektivare nyttja överskottsvärme och överskottsel och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En viktig förutsättning för att vi i Sverige liksom i övriga världen ska kunna ha en god levnadsstandard samtidigt som vi lever på ett långsiktigt hållbart sätt, är att vi utvecklar nya tekniker som på ett effektivt sätt sparar på naturens resurser och ersätter fossila bränslen med förnybara. Inga tekniska lösningar räcker dock till för att försörja sju miljarder människor på planeten med en genomsnittlig europeisk levnadsstandard. Utan sociala åtgärder kommer vi att misslyckas, men den delen får tas upp i andra motioner.

En bostadspolitik som inte inkluderar smarta teknikval är enligt min uppfattning inte heller på sikt vare sig ekologiskt, ekonomiskt eller socialt hållbar. Idag finns en mängd tekniska lösningar som är hållbara, men de används fortfarande i alltför liten omfattning i Sverige, och jag anser att regeringen inte ger tillräckligt tydliga signaler och den stimulans som behövs för att klimatsmarta tekniska lösningar ska växa tillräckligt snabbt. Regeringen har istället signalerat att man vill utveckla kärnkraften som den primära energikällan i landet. Risker är stora att sådana signaler skapar oro och försenar den nödvändiga introduktionen och utvecklingen av ny klimatsmart teknik. Kärnkraftskramarna kommer med tiden att inse sitt misstag.

Parallellt med introduktion av förnybar energi är effektivisering och minskning av energianvändningen viktigt. Alliansregeringens förda politik har på flera områden fått motsatt effekt. Ett exempel är det helt kravlösa ROT-avdrag man infört som i praktiken

innebär att många av de insatser som görs med statligt bidrag ökar energiförbrukningen i fastigheterna.

Att skattemedel subventionerar ur energisynpunkt kontraproduktiva investeringar kan inte motiveras med den tveksamma sysselsättningseffekt stödet antas ha gett. Det rimliga vore att ett avdrag villkoras med även tydliga energivinster. Miljöpartiet har drivit en energibonus i ROT-systemet för privata bostäder och ett särskilt klimat-ROT för hyresfastigheter samt ett riktat skol-ROT för att förbättra skollokaler. Där ingår också krav på energieffektivisering. Jag föreslår därutöver i en annan motion ett särskilt riktat ROT-stöd till åtgärder för bostäder som drabbats av inomhusmiljöproblem som skapat svåra hälsoproblem för de boende.

Solenergi för bostäder

Bebyggelse och boende svarar för drygt 40 procent av Sveriges totala energianvändning. Direktverkande el och fossila bränslen värmer än i dag alltför många bostäder. Att minska energianvändningen genom bättre isolering och att använda en allt större andel förnybara energikällor är ett viktigt steg för ett långsiktigt hållbart boende.

Det är viktigt med ett fortsatt stöd till utvecklingen av förnybara energikällor, t.ex. solvärme, solceller, vind- och vågkraft, liksom biobränslen och andra tekniker som innebär en långsiktigt hållbar energiförsörjning.

Potentialen för användning av solenergi är stor även i Sverige, och energibehovet i moderna hus är i huvudsak kopplat till användningen av varmt vatten som ofta är större på sommaren än på vintern. Behovet av värme på vintern är i dag marginellt större än behovet av energi för kyla i ett modernt hus på sommaren. Den skillnaden kommer troligen att ytterligare minska om det förslag till EU-direktiv för all nybyggnation som i praktiken innebär det vi brukar benämna passivhus skulle börja gälla från 2019. Och självklart bör Sverige anamma det som norm långt tidigare.

Att använda husens tak och fasader som energiaktiva ytor för att minimera behovet av utifrån tillförd energi är en självklar och långsiktig lösning på en stor del av energiförsörjningen. Trots att inga regler har föreskrivit det är ändå många hustak vända i för solenergi lämpligt vädersträck.

För att nå det mål Miljöpartiet har satt upp, nämligen att vart fjärde tak senast år 2020 ska vara klätt med solfångare eller solceller, krävs inte bara morötter utan även styrande regler. En modern bygglagstiftning bör innehålla regler inte bara om energisnåla lösningar och hållbara materialval utan även om att yttre ytmaterial på nya byggnader så långt som möjligt ska ta till vara den energi som faller på byggnaden. Ett sätt att styra i den riktningen är att bygglagstiftningen innehåller regler om nybyggnation som ställer krav på energiaktiva ytmaterial för tak och fasader.

Spanien och Portugal har infört en lagstiftning om solfångare för nybyggnation och renoveringar som borde kunna ligga till grund för initiativ i Sverige. Riksdagen bör uppmana regeringen att återkomma till riksdagen med lagförslag i linje med denna motion.

Förslag

För att Sverige ska behålla sin tätposition när det gäller solenergiteknik fordras det att vi får en större hemmamarknad snarast. Svenska teknikföretag kan inte enbart arbeta på exportmarknader. För att hinna ifatt marknadsandelarna i övriga länder inom EU som redan kommit betydligt längre när det gäller användning av solenergiteknik än Sverige, bland annat med hjälp av svenska företag, krävs det lagstiftning som stimulerar användning och som liknar det många andra länder redan infört.

En lagstiftning som föreskriver energiaktiva ytmaterial till viss andel vid nybyggnation och renovering skulle vara en sådan reform som kraftigt bidrar till att vi når klimatmålen, får starka motiv att ta tag i renoveringen av miljonprogrammen, stöder våra teknikföretag och skapar nya jobb. Därför bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag om sådan lagstiftning.

Solenergi är högvärdig energi. Hushållning och effektivisering måste vara ett huvudspår. Med en omfattande produktion av el och värme spridd i hela byggnadsbeståndet krävs ett avancerat system för bästa nyttjande. Lokal produktion för lokala behov är självklart en bra tanke men i ett större systemperspektiv inte självklart detsamma som smart nyttjande.

Ett växande bestånd av lågenergihus eller passivhus kommer att generera överskott såväl på värme som på kyla om det görs möjligt. Det är inte smart ur ett systemperspektiv att använda el för att reglera de små justeringar i värme- och kylbehov som smarta hus kan ha även om det för varje enhet kan vara att föredra. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag på hur regelverk och styrmedel kan utvecklas för att vi effektivare skall kunna nyttja överskottsenergi i alla enheter i beståndet, men även för att i ett helhetsperspektiv använda rätt energislag på rätt ställe.

Jan Lindholm (MP)